

MATERIAALI-
TEHOKKUUDEN
SITOUMUS

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen tulokset 2024

Yhteenveto sitoumuksen raportoinnista

Motiva Oy, 29.10.2025
Paula Eskola, Elina Fast

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen tulosraportointi

Materiaalitehokkuuden sitoumus on elinkeinoelämän ja valtionhallinnon välinen vapaaehtoinen toimintamalli, jolla tavoitellaan yritysten kannattavuuden parantamista ja ympäristövaikutusten pienentämistä materiaalitehokkuustoimenpiteillä.

- Elintarvikeala solmi materiaalitehokkuuden sitoumukselle jatkokauden vuosille 2022-2026.
 - Sitoumusosapuolet ovat Maa- ja metsätalousministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Ympäristöministeriö, Elintarviketeollisuusliitto ry., Päivittäistavarakauppa ry. sekä Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry.
- Sitoumukseen on liittynyt 17 yritystä vuosien 2022-2024 aikana.
- Sitoumuksen tulosraportoinnissa liittyneet yritykset raportoivat vuosittain sitoumuksessa toteuttamiaan materiaalitehokkuustoimia ja niiden vaikutuksia mm. ruokahävikkiin, kustannussäästöihin, elintarvikepakkauksiin, jätemääriin, ja kasvihuonekaasupäästöihin.
- Raportointitulokset kertovat, millaista materiaalitehokkuustyötä yrityksissä tehdään – sekä luovat pohjaa kehittää alan mittaamisen ja seurannan käytäntöjä ja yhteisiä periaatteita.

Mikä materiaalitehokkuuden sitoumus?

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumus
pähkinänkuoressa

Elintarvikealan sitoumuksen osapuolet

Ministeriöt

Maa- ja metsätalousministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö

Ympäristöministeriö

Toimialajärjestöt

Elintarviketeollisuusliitto ry

Päivittäistavarakauppa ry

Matkailu- ja ravintolapalvelut Mara ry

Yritykset

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen 2022-2026 tavoitteet tiivistetysti

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen päätavoitteita ovat

1. Materiaalitehokkuudella parempaa kannattavuutta ja kestävyyttä.
2. Tietoisuus materiaalitehokkuuden mahdollisuuksista ja keinoista lisääntyä elintarvikeketjussa ja kuluttajien keskuudessa.

Alatavoitteita ovat

- A. **Elintarvikejätteen ja ruokahävikin vähentäminen** elintarviketeollisuudessa, päivittäistavarakaupassa ja ravintoloissa.
- B. **Elintarvikepakkausten materiaalitehokkuuden parantaminen** elintarviketeollisuudessa, päivittäistavarakaupassa ja ravintoloissa.
- C. **Kierrätysasteen lisääminen** päivittäistavarakaupassa.

Teemat yritysten materiaalitehokkuustoimille

Yritys valitsee itse mihin sitoumuksen teemoista kuuluvia materiaalitehokkuustoimia se sitoutuu toteuttamaan ja määrittelee niille tavoitteet.

Teemat

1. Yritys tekee kehitystyötä **olemassa olevien prosessiensa** materiaalitehokkuuden tilan selvittämiseksi sekä tehostamiseksi. Yritys toteuttaa materiaalitehokkuustoimia havaittujen tai kokeiltujen ratkaisuvaihtoehtojen pohjalta.
2. Yritys ennaltaehkäisee ja vähentää elintarvikejätteen ja ruokahävikin määrää sekä parantaa materiaalitehokkuutta **tuote- tai palvelusuunnittelun** avulla.
3. Yritys luo uutta liiketoimintaa tai lisäarvoa **sivuvirroista**.
4. Yritys lisää **henkilöstönsä** ja **yhteistyökumppaneidensa** valmiuksia parantaa ja kehittää toiminnan materiaalitehokkuutta.
5. Yritys **parantaa tiedon tasoa** materiaalitehokkuudesta.

Yrityksen velvoitteet sitoumuksessa

- Yritys toteuttaa konkreettisia materiaalitehokkuustoimia.
- Yritys seuraa materiaalitehokkuustoimilleen asettamia määrällisiä ja laadullisia tavoitteita.
- Yritys raportoi vuosittain toteutetuista materiaalitehokkuustoimistaan ja tuloksista Sitoumus2050.fi-verkkopalvelun kautta Motivan sitoumustoiminnan HelpDesk-palveluun ja halutessaan myös julkisesti.
- Yrityksen mukanaolo sitoumuksessa on julkinen tieto.
Muiden yrityskohtaisten tietojen julkisuudesta yritys päättää itse.

Liittyneet yritykset 2022-2024

1. Anora, Rajamäen tehdas
2. Arla
3. Atria Suomi
4. Compass Group Finland
5. HKFoods Finland
6. Fazer
7. Kesko
8. Lidl Suomi
9. Leijona Catering
10. Pikante-Ravintolat
11. Restel
12. S-ryhmä
13. Semma
14. Sinebrychoff
15. Tokmanni
16. Unicafe
17. Wihuri Metro-tukku

Sitoutumusvuoden 2024 tulosraportointi

Tulosten taustat

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen toinen jatkokauden raportointi toteutettiin toukokuussa 2025.

- Sitoumukseen liittyneet yritykset raportoivat Sitoumus2050.fi-verkkopalvelun kautta sitoumustoimintaa koordinoivalle MATSIT HelpDeskille vuoden 2024 aikana toteutetuilla materiaalitehokkuustoimenpiteillä aikaansaadut tulokset.
- Raportoinnissa yritykset ilmoittivat toteuttamansa materiaalitehokkuustoimenpiteet ja kullekin toimenpiteelle mitatut tai arvioidut vaikutukset sitoumuksen tavoitemittareihin:
 - Kustannussäästöt (€)
 - Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä (t CO₂-ekv)
 - Ruokahävikin vähenemä (t)
 - Elintarvikejätteen vähenemä (t)
 - Sekajätteen vähenemä (t)
 - Energijätteen vähenemä (t)
 - Muovin käytön vähenemä (t)
- Lisäksi yritykset raportoivat laadullisia toimenpiteitä, joiden määrällisiä vaikutuksia ei voida mitata tavoitemittareilla.

Elintarvikejäte = Alun perin ei syötäväksi tarkoitettu (ts. syömäkelvoton) ruoka (kuten luut ja hedelmien kuoret) ja alun perin syötäväksi tarkoitettu (ts. syömäkelpoinen) ruoka, jota ei hyödynnetä ihmisravintona, rehuna tai muuna arvojakeena. (EU komission määritelmä)

Ruokahävikki = Alun perin syötäväksi tarkoitettu (ts. syömäkelpoinen) ruoka, jota ei hyödynnetä ihmisravintona, rehuna tai muuna arvojakeena. (Kansallinen määritelmä). Lähde: <https://www.luke.fi/ruokahavikkiseuranta/>

Tulosten taustat

- Tulosraportoinnissa pyydettiin yrityksiä kuvaamaan, millä tavalla kunkin toimenpiteen raportoidut vaikutukset oli laskettu tai arvioitu sekä avaamaan toimenpiteen toteuttamiseen vaikuttavia taustoja, mikäli mahdollista.
- Raportoitujen materiaalitehokkuustoimenpiteiden vaikutukset ovat sekä suoria, yrityksen omassa toiminnassa syntyviä vaikutuksia, että välillisiä, yrityksen toimitusketjussa tai kuluttajilla syntyviä vaikutuksia.
- Tulosityhteenvedo kertoo yritysten raportoimista vuonna 2024 toteutetuista toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista.

Materiaalitehokkuuden sitoumus – vuoden 2024 tulosraportointi

Tässä koosteessa esitellään vuoden 2024 raportoinnissa kerättyjen tavoitteiden tulokset

17

YRITYSTÄ

99

TOIMENPIDETTÄ

Sitoumuksen kattavuus

Päivittäistavarakauppa 95 %

Elintarviketeollisuus 29 %

Ravintolat 24 %

KUSTANNUSSÄÄSTÖT

5 945 000 €

CO₂-VÄHENEMÄ

6 600 t CO₂-ekv

RUOKAHÄVIKIN VÄHENEMÄ

2 750 t

KOKONAISJÄTE VÄHENEMÄ

26 700 t

MISTÄ ELINTARVIKEJÄTETTÄ

9 000 t

Kokonaistulokset muodostuvat pääosin muutaman yrityksen raportoimista vaikuttavista toimenpiteistä.

Lisäksi lukuisia toimenpiteitä, joiden tarkkoja säästövaikutuksia ei vielä ole pystytty arvioimaan.

Toimenpiteiden säästövaikutukset perustuvat osin mitattuun ja osin arvioihin perustuvaan tietoon.

Miten yritykset edistävät materiaalitehokkuutta?

Raportointitulokset antavat käsityksen yritysten materiaalitehokkuustoimien moninaisuudesta. Toimenpiteiden kirjo on laaja ja yhteenvetoa varten niitä on luokiteltu eri kategorioihin sen mukaan, mihin toimenpiteet kohdistuvat

Raportoinnissa käytössä olleet määrälliset toimenpiteet:

1. Tuotantoprosessien materiaalitehokkuuden parantaminen
2. Ruokahävikin vähentäminen toimitusketjussa
3. Pakkausten materiaalitehokkuus
4. Kierrätyksen lisääminen

Tuotantoprosessien materiaalitehokkuuden parantaminen

Yritykset ovat investoineet laitteistoihin ja prosessien kehittämiseen, parantaneet elintarvikejätteen seurantaan sekä luoneet konkreettisia ratkaisuja vähentääkseen jätettä

- Raaka-aineen hyödyntämistä on tehostettu laiteinvestoinneilla, valmistusprosessiin tehdyillä muutoksilla ja tarjonnan suunnittelulla.
- Elintarvikejätteen seurantaan ja raportointia on kehitetty edelleen.
- Käytännön ratkaisuja ovat mm. tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto, ruokahävikin sisällyttäminen henkilöstön bonustavoitteeksi ja hävikkiraaka-aineiden hyödyntäminen tuotteissa esim. hevi-hävikkeissä.

27 toimenpidettä

5,95 M€ laskettuja kustannussäästöjä

6,6 t CO₂-ekv. vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä*

9 000 t vähemmän elintarvikejätettä

* t CO₂-ekv. hyödyt laskettu kahden toimenpiteen perusteella.

Merkittävimmät vaikutukset on saavutettu laitekantaa uusimalla ja raaka-aineiden käyttöä tehostamalla sekä keskittymällä jätemäärien seurantaan.

Ruokahävikin vähentäminen toimitusketjussa

Keskeisimmät toimenpiteet ruokahävikin vähentämiseksi ovat vaihtoehtoisten hinnoittelumallien käyttö, ruoka-avun tarjoaminen sekä toimitusketjun optimointi

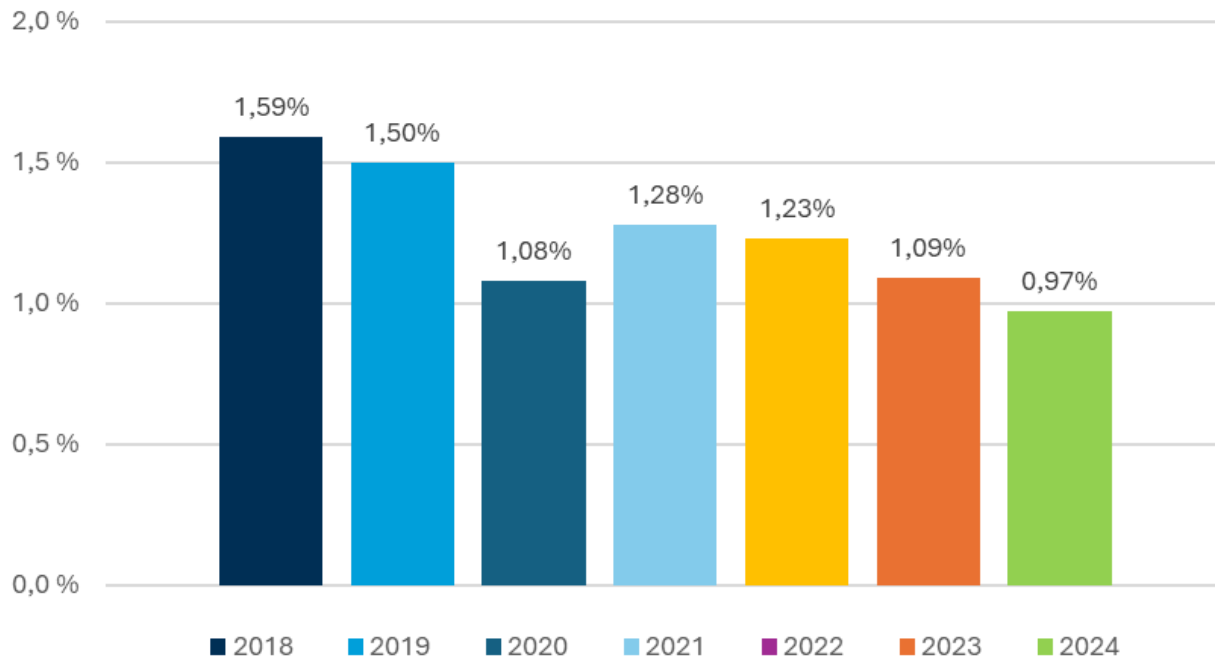
- Ruokahävikin vähentämisen keskeisempiä toimenpiteitä ovat edelleen olleet vaihtoehtoisten hinnoittelumallien käyttö, kuten punalaputetut tuotteet, hävikkihyllyt ja hävikkiannosten myynti ulkoisten palveluiden, kuten ResQ:n kautta.
- Myös ruoka-apuun ohjaaminen oli edelleen merkittävä keino vähentää ruokahävikkiä.
- Lisäksi hävikkiä on onnistuttu vähentämään hävikin tarkemmalla seurannalla, sekä tilaus-toimitusketjun suunnittelulla ja optimoinnilla.

Vuonna 2024 päivittäistavarakaupan myymälöiden läpi kulkevista elintarvikkeista ruokahävikiksi päättyi 0,97 %. Vuonna 2019 vastaava luku oli 1,5 %.

16 toimenpidettä
ei raportoitu € laskettuja kustannussäästöjä
ei raportoitu t CO2-ekv. vähemmän
kasvihuonekaasupäästöjä
2 750 t vähemmän ruokahävikkiä
196 600 kpl pelastettua ruoka-annosta

Vaihtoehtoisten hinnoittelumallien käyttö, pelastetut ruoka-annokset ja ruoka-apuun ohjaaminen olivat edelleen merkittäviä keinoja vähentää yritysten ruokahävikkiä.

Päivittäistavarakaupan ruokahävikki*

*Pt-kaupan myymälät ja niitä palveleva kaupan oma logistiikka, % läpivirtaavan tavarain painosta (ei sis. ruoka-apua).

Pakkausten materiaalitehokkuus

Elintarvikepakkausten vastuullisuutta on parannettu materiaalivalintojen avulla sekä välttämällä ylipakkaamista. Lisäksi on panostettu aktiiviseen yhteistyöhön pakkaustoimijoiden kanssa.

- Kiinnitetty huomiota pakkausten materiaalivalintoihin, ylipakkaamiseen sekä pakkausten kokoon.
- Lisätty kierrätysmateriaalien käyttöä pakkauksissa.
- Ohennettu pakkauksen muovikalvoa.
- Vaikeasti kierrätettäviä yhdistelmäpakkauksia on vaihdettu helpommin kierrätettäviin monomuoveihin tai kokonaan kartonkia sisältäväksi pakkaukseksi.
- Lasisia pulloja on korvattu nestekartonkipakkauksilla.
- Lisätty uudelleenkäytettävien pakkausten käyttöä erityisesti logistiikassa.
- Kuormalavojen käyttöä on vähennetty logistiikan optimoinnilla.
- Lisäksi yritykset ovat käyneet aktiivista vuoropuhelua pakkaustoimijoiden kanssa.

**15 toimenpidettä
ei raportoitu (€) laskettuja kustannussäästöjä
ei raportoitu (- t CO2-ekv.) vähemmän
kasvihuonekaasupäästöjä
73,9 t vähemmän muovia***

* Kahden yrityksen raportoimien tulosten pohjalta.

Muovin vähentämisessä ruokapakkauksista on huomioitava pakkauksen suojaava rooli ja sen merkitys ruokahävikin ehkäisemisessä.

Kierrätyksen lisääminen

Kierrätyksen lisäämiseksi yritykset ovat perehdyttäneet henkilöstöään, päivittäneet toimintaohjeita sekä tehneet yhteistyötä jätehuoltoyritysten kanssa kierrätyksen tehostamiseksi.

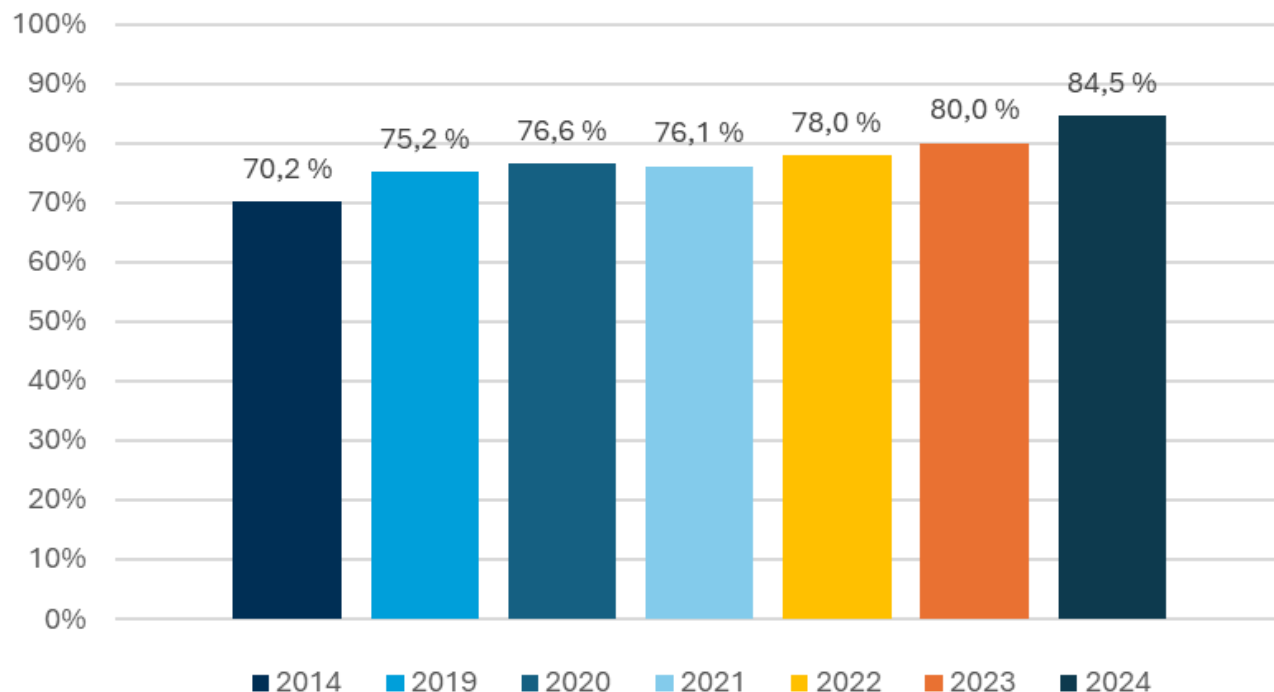
- Keskeisenä toimenpiteenä kierrätyksen lisäämiseksi yrityksissä on ollut henkilöstön perehdytys lajitteluun.
- Kierrätyslogistiikan kehittäminen on lisännyt tehokkuutta.
- Uusia toimintamalleja ja kierrätettäviä jätelajeita on otettu käyttöön.
- Yritykset ovat tehneet tiivistä yhteistyötä jätehuoltoyritysten kanssa kierrätyksen tehostamiseksi.

Vuonna 2024 päivittäistavarakaupan yritysten kierrätysaste oli 84,5 %.
Vuonna 2019 vastaava luku oli 75,2 %.

12 toimenpidettä
ei raportoitu (€) laskettuja kustannussäästöjä
ei raportoitu (t CO₂-ekv.) vähemmän
kasvihuonekaasupäästöjä

Tärkeimpänä toimenpiteenä
nousi esiin henkilöstön
koulutus.

PTY jäsenyritysten kierrätysaste (%)*

* PTY:n jäsenyritystä/kaupparyhmää koskeva tieto siitä, kuinka suuri osa toiminnoissa syntyvästä jätteestä kierrätetään.

Laadulliset toimenpiteet

Laadulliset toimenpiteet kohdistuivat pääosin oman henkilöstön perehdyttämiseen ja kouluttamiseen vastuullisista käytänteistä sekä lajittelusta. Yritykset viestivät omista kiertotaloutta edistävästä toimistaan aktiivisesti omilla verkkosivuillaan, sidosryhmäjulkaisuissa ja sosiaalisessa mediassa

Toimenpidetyyppi	Määrä
7. Arvoketjuyhteistyön parantaminen	2
8. Henkilöstön kouluttaminen materiaalitehokkuuden parantamisesta	10
9. Kuluttajaneuvonta tuotteisiin liittyvistä ympäristö- ja ilmastovaikutuksista	3
10. Kuluttajaviestinnän lisääminen ruokahävikin vähentämisen keinoista	7
11. Materiaalitehokkuuden parantamismahdollisuuksien tunnistaminen	2
12. Pakkausmerkintöjen parantaminen: tuotteen tai pakkauksen ympäristövaikutusten viestiminen kuluttajille	5
Kaikki yhteensä	29

Esimerkkejä laadullisista toimenpiteistä

- Koulutettu henkilöstöä vastuullisuuskäytännöistä ja kierrätyksestä. Osa yrityksistä sisällyttänyt kierrätyskoulutuksen henkilöstön perehdytykseen.
- Nimitetty vastuullisuusagentteja jalkauttamaan ja seuraamaan vastuullisuustoimia eri vastuualueilla.
- Parannettu lajitteluohjeita ja lisätty selkokieleisiä kierrätysohjeita pakkauksissa.
- Muistutettu pakkausmerkinnöillä, että tuote voi olla käyttökelpoinen päiväyksen jälkeenkin.
- Tiedotettu pakkausten kierrätyksestä ja ympäristövaikutuksista some-kanavissa ja verkkosivuilla.
- Etsitty uusia tapoja hyödyntää elintarvikesivuvirtoja ja ylijäämämateriaaleja.

Yleisiä huomioita

Sitoumuskauden kolmannen vuoden tulokset osoittavat, että toimenpiteitä on toteutettu kattavasti, mutta toimenpiteiden tuloksia on edelleen raportoitu numeerisia mittareilla varovaisesti. Tästä syystä toimenpiteiden vaikuttavuus ei tule kokonaisuudessaan esille.

- Yritykset raportoivat toimenpiteiden tulokset Sitoumus2050.fi-verkkopalvelun kautta.
- Yritykset raportoivat toimenpiteidensä tuloksia määrällisillä mittareilla edelleen varovasti. Pääosa toimenpiteistä raportoitiin laadullisilla mittareilla.
- Merkittävä osa määrällisten mittareiden vaikuttavimmista tuloksista tulee muutaman yrityksen yksittäisistä toimenpiteistä, näin ollen tulokset eivät anna kattavaa kokonais kuvaa saavutetuista hyödyistä.

MATERIAALI-
TEHOKKUUDEN
SITOUUMUS

Lisätietoja

matsit.helpdesk@motiva.fi